

de und Raumordnung. Lf. 1, Arbeit. Bonn 1976. 16 blade.

Med samme detailrigdom og udførelse som det tidligere anmeldte befolkningsatlas (Geogr. Tidsskr. bd. 76) foreligger nu befolkningens beskæftigelsesforhold, både totalmønstre og fordeling på erhvervsgræne, virksomheder og den offentlige sektor. En arbejdsløshedsanalyse videreføres i interessante kort over arbejdsmarkedsbalancen. De nævnte emner suppleret med flytning og pendling behandles for hele Vesttyskland, mens værket afrundes med opslag med regionalblade og europæiske oversigter.

Ruth Helkiær Jensen

Atlas de la Republique Populaire du Congo.

(Les atlas Jeune Afrique). Jeune Afrique, Paris 1977, 64 s., 29 cm.

Den tidligere franske koloni Congo er i dette atlas blevet forebilledeligt klart og grundigt gennemgået. Kortene er smukke og klare (gode farver), og de ledsages af udmærket forklarende tekst, der tillige uddyber kortenes indhold. Med rimelige kundskaber i fransk vil den danske læser gennem dette atlas få bedre oplysninger om Congo end gennem mange bøger. Særlig godt synes de klimatiske forhold gennemgået i en hel serie af kort. For europæiske brugere af atlasset er noget af det mest frapperende kortet over landets 13 etniske grupper samt blandinger med tre af hovedgrupperne. For den, der har interesse i bebyggelsesgeografi, er der specialkort over hovedstaden Brazzaville og dens havneby Pointe-Noire samt adskillige landsbytyper. Erhvervene får en grundig gennemgang.

Atlas de la Haute-Volta.

(Les Atlas Jeune Afrique). Jeune Afrique, Paris 1975, 48 s., 29 cm.

Det er også et godt lille atlas, lidt mindre omfangsrigt end det over Congo. Her er også et forbausende kort over landets etniske forhold og flere specialkort over karakteristiske landsbyområder. Jeg har bemærket, at signaturerne P og Ph begge betyder Fosfat.

S.B. Böcher

The national atlas of Japan.

Compiled by the Geographical Survey Institute (Dr. Eiji Gojo), Ministry of Construction, Tokyo, 1977. 336 s., 49 cm. Y 80.000.

Formålene med at udarbejde det forelig-

gende kæmpemæssige atlas har været mange: at skabe et redskab for den offentlige forvaltning, at udarbejde en basis for uddannelse, at fremskaffe et hjælpemiddel for privat virksomhed, herunder at danne baggrund for udgivelse af andre atlaser, og endelig at formidle en grundig oplysning om Japan i udlandet.

Der har været arbejdet intensivt med atlas'et fra 1971-76 i et til formålet oprettet institut. Resultatet har været 216 forskellige kort adfulgt af forklarende noter. Kortmaterialet er fremstillet med den allerstørste omhu. Man har til standardkortene valgt en skæv kegleprojektion, der har skæringslinjer parallelle med hovedretningerne i den japanske økæde, i målestok 1:4 mio. De tematiske fremstillinger er en fuldstændig opvisning af typer, alle kritisk udvalgt. Ved reproduktionen synes man ikke at have skyet nogen anstrengelse for at opnå det smukkeste resultat. Det kan f.eks. nævnes, at papiret til atlas'et er specielt fremstillet til opgaven.

Tematisk dækkes næsten ethvert geografisk emne spændende fra fysiske og klimatiske forhold over befolkning, økonomisk udnyttelse, transport etc. til sociale og kulturelle forhold. En detaljeret omtale af indholdet er selvfølgelig udelukket i forbindelse med et så gigantisk arbejde. Man må nøjes med at fastslå, at der her foreligger et geografisk monumentalt arbejde, der omend stort set traditionelt må tages i betragtning ved næsten al fremtidig behandling af Japans geografi. Enkelte skønhedspletter er observeret f.eks. vedrørende den engelske oversættelse (Distribution of precipitation havde været bedre end Dispersion of precipitation).

I det hele taget er der tale om en kraftpræstation, som er helt enestående. Desværre forhindrer pris (og opbevaringsmuligheder), at atlasset kan forventes at få nogen større udbredelse.

Sofus Christiansen

N.J.W. Thrower & D.E. Bradbury (eds.): Chile-California Mediterranean Scrub Atlas.

A comparative analysis. US/IBP Synthesis Series vol. 2. Stroudsburg, Pennsylvania 1977 (Distrib. J. Wiley & Sons). XV + 237 s., 24×31 cm. 18,75 Pund/30,00 Dollars.

Dette atlas er en god ide: at demonstrere og sammenligne to modelområder

emnevis på sider overfor hinanden. Der er tale om to landskaber på henholdsvis nordlige og sydlige halvkugle, som begge har sommertørt, subtropisk klima. Bogen består af to dele. Første del gennemgår overvejende fysisk-geografiske forhold. Nogle ting falder for brystet; man må undre sig over, at vandbalancen er aldeles overset, selvom der er en nøje demonstration af nedbør, luftfugtighed, luft- og jordtemperatur. Den turde dog være temmelig afgørende for biologiske strategier i netop mediterrane økosystemer. De nævnte klimatiske forhold demonstreres både ved årlig og regional variation, men kun for et eller to år, den karakteristiske og betydningsfulde forskel fra år til år falder ud af beskrivelsen. Ved gennemgangen fremgår en del ligheder mellem de to områder, men forskellene er nok så iøjnefaldende. Valget af netop disse to områder kommer til at virke lidt tilfældigt. I forordet til 1. del prøver man at overbevise om mulighederne ved at spille på disse forskelle, men disse svækker en oplagt ide: at undersøge udviklingen af morfologisk og økologisk konvergens i to så adskilte områder med samme kår. Endelig må man ærgre sig over, at to kartogrammer over arealanvendelse kun anvender sirlig kontur og diskrete tal til angivelse af arealanvendelsen; var der ofret fladesignatur, kunne kortene anvendes. Som en god ide er disse kort suppleret med luftfotografier, men på grund af klicheteknik, billedkvalitet og målestokforhold duer de ikke til meget (en tredjedel af de californiske er ydermere skyer, fløv). Men første del fungerer alt i alt som en helhed, en logisk præsentation af landskaberne. Anden del virker mere kaleidoskopisk, som en række mere eller mindre løsrevne omend ind imellem udmærkede demonstrationer af specielle temaer (fænologiske data, sammenligninger af floralister eller plantemorfologi etc.). Også forordet til denne del prøver at bortforklare svaghederne, for i næste passus at understrege læsernes indtryk af, at der er tale om en første præsentation af emner fra bidragsyderne, som »...will interpret their data in other scientific publications ... and ... another volume of this series ...«. Der er i udpræget grad tale om en materialesamling til illustration af, hvad man finder (og bliver nødt til at søge) andetsteds om økosystemernes funktion, og som sådan fungerer bogen udmærket med gode eksempler og godt samspil mellem fotografier, kartogram-

mer, diagrammer og tabeller — som helhed pænt fremstillet.

Henning Mørch

Atlas of Australian Resources, Second Series.

Prepared by Division of National Mapping Department of National Resources. Temperatures, Climate, Landforms, Groundwater, Land Use 1973. Water Use, Railways, Manufacturing Industries 1974. Government, Population, Distribution and Growth, Locational Index, Major Urban Areas, 1975. Natural Vegetation 1976.

Canberra. Folded Coloured Maps 80 × 80 cm. and textbooks.

2. serie af Australiens nationale atlas er nu komplet. Tidligere blade er anmeldt i *Geografisk Tidsskrift* bd. 66, 67 og 68. De 2 sidste repræsenterer hver sin type, byområderne med flere detailkort, den naturlige vegetation som et stort kort (1:6.000.000). Det er nu ialt et uvurderligt oplysningsmateriale om fordelingen af fysiske ressourcer, befolkningsforhold, erhverv og service. Kommentarerne i de medfølgende teksthefter er suppleret med statistik, fotos, diagrammer og detailkort. En 3. serie (udgave) af dette storværk er under forberedelse, en sådan stadig fornyelse må hilses med den største anerkendelse.

Ruth Helkiær Jensen

A. Grant Anderson: New Zealand in Maps.

Hodder & Stoughton. London 1977. 141 s., talr. fig. 34 cm. 5,50 Pund.

For den der interesserer sig for New Zealands geografi er dette værk en god kilde, der ved hjælp af 65 store kortsider giver en udmærket oversigt. Kortene fordeler sig med 9 på naturforhold, 5 på biologiske forhold, 15 på befolkning og bebyggelse, 20 på økonomiske forhold og 11 på infrastruktur. Kortene er stort set klare og letlæselige, men det kan jo ikke nægtes, at det ville have været en stor fordel, hvis signaturerne havde været farvede. På kortet s. 15 over bjergartsgeologi er det svært at finde de vulkanske områder. På jordbundskortet (7) er skraveringerne temmelig forvirrende. Kortet over vejr og klima (8) har desværre årsmiddeltemperaturer, og januar- og juliisothermer er indtegnede på samme kort. S. 24 har en udmærket klimatabel; men det er ikke let at finde stationerne (de skulle være på kort 2).

S. 28-29 findes et udmærket materiale om bevarende indvirkning (conservation) på floder og jordbund (soil). På s. 39 undrer man sig over mellem kort over vildtets udbredelse at finde udbredelsen af svin og geder. — Befolkningsforholdene er særdeles grundigt belyst, bl.a. glæder man sig over maoriernes fremgang. S. 63 forekommer som noget nyt et kort over byernes rank-size fordeling. S. 65 ff er der kort over byernes befolkningstæthed, sociale forhold, arbejde m.v. S. 75 bringer en fortræffelig skematisk oversigt over forholdet mellem de forskellige næringsgrene. Specielt om landbruget er der adskillige spændende oplysninger, hvor stor en del af landbrugsarealet, der gødes fra luften, og hvor stor græsningskapaciteten er pr. dyrket ha. Desværre er signaturerne på kortet s. 81 over landbrugssystemer ikke gode. En udmærket opslagsbog.

Steen B. Böcher

Dietmar Henze: Enzyklopädie der Entdecker und Erforscher der Erde.

Lfg. 2-4. Akademische Druck- u. Verlagsanstalt, Graz 1975-78. 28 cm.

1. Liefening er anmeldt i *Geografisk Tidsskrift* bd. 75. Med disse 3 følgende når man et stykke ind i bogstav C. Man konstaterer med tilfredshed, at Vitus Berings biografi får næsten 5 sider, og det bør nævnes, at nordmanden Bjarne Herjolffsson er opført under B, mens Malthe Conrad Bruhn åbenbart først kan ventes under sit franske navn Malte-Brun.

Ruth Helkiær Jensen

A.N. Strahler and A.H. Strahler: Geography and man's environment.

John Wiley & Sons Ltd. New York 1977. XI + 525 s., talr. fig., fotos og tab., 28 cm. 11,20 Pund, 19,— Dollars.

Strahlers klassiske lærebøger i fysisk geografi kommer stadig i fornyede skikkelser. I den foreliggende er det strengt systematiske princip forladt, og menneskets relationer til komponenterne i det fysiske miljø sat i centrum. Dette medfører en stillingtagen til de mange konflikter, og bogen indeholder da også afsnit om ressourceforbrug, forurening og dynamikken i økosystemer.

En stadig skiftet mellem emnebehandling og illustrerende eksempler sammen med det pædagogiske fine lay out er egnet til at holde interessen fangen hos læseren.

Ruth Helkiær Jensen

J.S. Gardner: Physical Geography.

Harper & Row Publ. New York 1977. 571 s., talr. fig. 28 cm. 11,20 Pund.

En omfattende lærebog i fysisk geografi med velvalgte diagrammer og billeder og med stadig hensyntagen til vekselvirkningen mellem natur og menneske. Det kommer f.eks. til udtryk i afsnit om byklima, grundvandskvalitet og jordbunds-klassifikation med henblik på bygningskonstruktioner.

Ruth Helkiær Jensen

H.H. Macaulay & B. Yandle: Environmental use and the market.

Lexington Books 1977. XII + 145 s., 13 fig., 3 tab. 23 cm. 16,— Dollars.

Et tankevækkende indlæg i debatten om forringelsen af vore omgivelser. Det lægger provokerende op ved at hævde, at den følelseladete argumentation kan komme til at erstatte en social sygdom med en anden. »Måske bliver det vitale problem ikke at standse forureningen, men at sikre, at vi har en forurening og så betale os fra den«. Men hvordan beskytter og fordeler vi de »gratis« goder som luft, vand og til en vis grad land use? Med brug af gængse, økonomiske modeller belyses virkningerne af den planlægning (= indskrænkning), der er nødvendig for at have kontrol over forureningsgraden og begrænse den frie udfoldelse i arealanvendelsen eksempelvis ved zonerings.

Ruth Helkiær Jensen

J.G. Lockwood 1976: The Physical Geography of the Tropics.

An Introduction. Oxford University Press, London 1976. 162 s., ill. 8,50 Pund.

En mere præcis titel ville være nyttig for denne bog. Den er i virkeligheden snarere en almen, mellemsvær lærebog i fysisk geografi, beregnet for Sydøstasiater, end en lære- og opslagsbog vedrørende de særlige tropiske problemer.

Bortset fra det nævnte er der tale om en udmærket introduktion til de fleste, traditionelle discipliner (inkl. glacialmorfologi). Afsnittene om f.eks. klima og jordbund synes ført nydeligt up-to-date, ovenikøbet delvis indbygget i systembetragtninger.

Sofus Christiansen

A. Eliassen and K. Pedersen: Meteorology.

An Introductory Course. Universitetsforlaget Oslo 1977. 15 × 22 cm. Vol. I, 206